

17e jaargang, nummer 65
maart 2013

DE KLEPEL

Voorwoord

In 2013 werd ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van “Amor Musae” in museum ‘De Rijf’ van Heemkundekring ‘Op de Beek’ de jubileumexpositie ‘Van fanfare naar symfonisch blaasorkest’ ingericht.

Ter introductie van de expositie werd dat jaar in elk van de vier edities van het kwartaalblad ‘De Klepel’ van de Heemkundekring een artikel opgenomen over de betekenis van “Amor Musae” voor de Prinsenbeekse gemeenschap in heden en verleden.

Deze vier afleveringen zijn hier terug te lezen.

December 2013

Door Ruud Berbers

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Dit jaar bestaat “AMOR MUSAE” 125 jaar. Dit jubileum wordt o.a. gevierd met een serie van drie concerten onder de titel “Symphonic Winds”. Een reeks concerten in het Chassé Theater te Breda, steeds samen met een gastorkest. Op 23 februari jl. was de Koninklijke Harmonie Cecilia uit Princenhage te gast. Een graag geziene gast die min of meer aan de wieg van AMOR MUSAE heeft gestaan. Want Harmonie Cecilia, in 1871 opgericht in ‘s-Princenhage, vormde voor de muziekminnende gemeenschap van het voormalige Beek, dat toen tot de gemeente ‘s-Princenhage behoorde, het inspirerende voorbeeld om tot oprichting van een eigen harmonie te komen. De

grote stimulator hiertoe en eerste dirigent (directeur) van AMOR MUSAE was Gerard Paantjens, die in 1882, als opvolger van meester Bierens, tot (hoofd)schoolmeester van de openbare lagere school op de Beek werd benoemd. Samen met J. van Baal Czn. en C. Leyten nam hij het initiatief tot het oprichten van een eigen harmonie. Zoals in die tijd gebruikelijk, vroegen zij voor hun plan wel eerst de zegen en goedkeuring van ‘den Zeereerwaarde Heer Pastoor te Beek’ en van ‘den Edelachtbaren Heer Burgemeester te ‘s-Princenhage’. Na de welwillende instemming van beiden namen zij vervolgens contact op met het bestuur van de Beekse zangvereniging “Onderling Kunstgenot”. Hun intentie was om hier de leden te werven voor de op te richten harmonie.

Van zangvereniging tot fanfare

Op 21 juli 1888 werd hun voorstel binnen “Onderling Kunstgenot” uitvoerig besproken en werd met algemene stemmen besloten de zangvereniging op te heffen en ‘en masse’ over te stappen naar de nieuw op te richten harmonie. In de oudste notulen staat het zo:

‘Op eene bijeenkomst der Werkende Leden van “Onderling Kunstgenot”, op den 21 Juli 1888 wordt met goedkeuring van den President der Zangvereeniging, den Heer C. Martens, het voorstel gedaan genoemde vereeniging op te heffen en toe te treden tot de op te richten Harmonie. Den 22 Juli 1888 wordt door “Onderling Kunstgenot” het gedane voorstel aangenomen en in eene Vergadering, waarbij alle belangstellenden waren uitgenoodigd, door den Heer G. Paantjens in het breede uiteengezet, op welke wijze men tot oprichting eener Harmonie zou kunnen komen.’

De oudst bekende foto van “AMOR MUSAE”, toen nog fanfare, is gemaakt tussen 1889 en 1891. Vooraan zittend naast de grote trom Gerard Paantjens (dirigent). Let ook op het eerste vaandel, dat nu is ondergebracht in museum “De Rijf” van Heemkundekring “Op de Beek”.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

De naam “AMOR MUSAE”

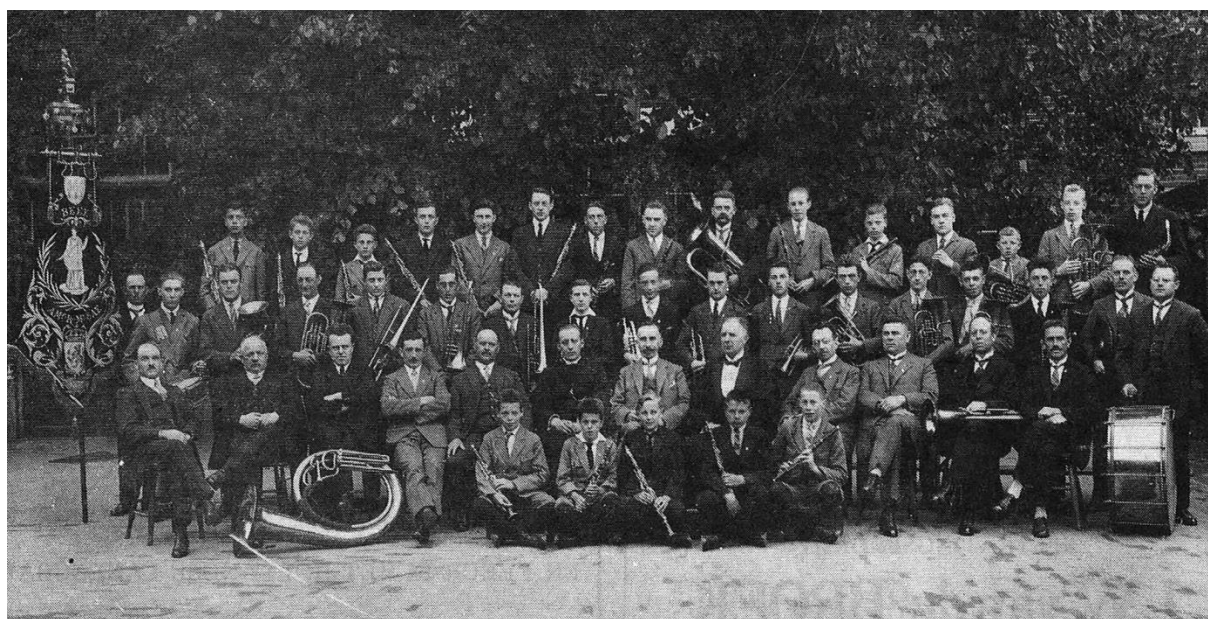
Op voorstel van de eerste secretaris-penningmeester van de harmonie, Adrianus Rops, vanaf 1876 onderwijzer aan de openbare lagere school te Beek, werd aan het nieuwe gezelschap de naam “AMOR MUSAE” gegeven, wat volgens classici betekent: ‘Liefde voor de muze (van de muziek)’. Rops was voordat hij het onderwijs inging enige jaren student op het seminarie geweest en had daar latijn geleerd. De overweging om voor de naam “AMOR MUSAE” te kiezen lag waarschijnlijk in het onderscheid dat men wilde maken. Namen als Cecilia, Constantia, Concordia e.d. kwamen toen al erg vaak voor.

De eerste instrumenten

In het jaar van de oprichting, 1888, werden in Wouw voor f 159,25 negen gebruikte blaas-instrumenten en 13 lessenaars aangekocht en werden bij de Nederlandsche Fabriek van Muziek-Instrumenten M.J.H.K. Kessels te Tilburg voor f 298,40 twaalf nieuwe instrumenten besteld. De eerste aankoop bestond uit koperen blaasinstrumenten en slagwerk. Uit deze samenstelling blijkt dat de harmonie alleen nog maar over ‘koper’ beschikte en dus is begonnen als fanfare. Om de aankoop van deze instrumenten en hun toebehoren te kunnen financieren, werd door het uitgeven van zogenoemde ‘acties’ een renteloze lening van ongeveer 400 gulden uitgeschreven. Deze ‘acties’ waren f 5,00 per stuk en in het jaar van oprichting konden er zo’n 65 worden geplaatst. Via een jaarlijkse uitloting werd een aantal van deze ‘acties’ terugbetaald, waarna het terugbetaalde bedrag dan weer vaak genereus aan AMOR MUSAE werd geschonken.

Van fanfare naar harmonie

Na maandenlang oefenen en repeteren, onder leiding van directeur Gerard Paantjens, kon de jonge Beekse fanfare zich voor het eerst gaan presenteren aan het eigen Beekse publiek. Op carnavalsdinsdag (Vastenavond) 5 maart 1889, maakte AMOR MUSAE haar eerste rondgang door het dorp Beek. In het voorjaar van 1919 gaf Gerard Paantjens het bestuur en de leden van AMOR MUSAE te kennen dat hij om gezondheidsredenen moest stoppen met zijn werk als dirigent. Hij was de 70 toen al ruim gepasseerd. Gerard Paantjes (20.03.1925†), oprichter en stimulator van AMOR MUSAE heeft zijn fanfare uiteindelijk ruim dertig jaar gediend. AMOR MUSAE eert hem nog steeds door het traditionele kermisconcert, een traditie die door Gerard Paantjens werd bedacht en begonnen.

Harmonie “AMOR MUSAE” op 22 juli 1928 bij haar veertigjarig bestaan. Zittend vijfde vanaf de grote trom Cornelis Peels (dirigent). Het fraaie vaandel heeft de tand des tijds helaas niet doorstaan.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Op aanraden en advies van Paantjes zou men voor zijn opvolging Cornelis Peels, die al enige jaren dirigent was van Cecilia te Princenhage, moeten benaderen. Cornelis Peels was onderkapelmeester bij het zesde regiment infanterie (6^e R.I.) te Breda. Na het aanvaarden van zijn benoeming leidde Peels op 27 augustus 1919 zijn eerste repetitie met AMOR MUSAE. Hij kende de fanfare vrij goed, want hij was toen al ruim 12 jaar dirigent van de Koninklijke Harmonie Cecilia te Princenhage. Tijdens de repetities had hij al enkele malen gepolst of er wellicht belangstelling bestond voor het omzetten van de fanfare in een harmonie, toen het bestuur hem uitnodigde hierover eens van gedachten te wisselen. Op 12 september 1923 woonde Peels daartoe een bestuursvergadering bij waaraan ook Gerard Paantjens nog deelnam. Besloten werd hem machtiging te verlenen tot het aanschaffen van 2 nieuwe klarinetten en de fanfare om te zetten in een harmonie. Cornelis Peels heeft ruim twintig jaar AMOR MUSAE geleid. Onder zijn leiding werd de fanfare een volwaardige harmonie.

Symfonische amateurblaasmuziek

Het harmonieorkest is voortgekomen uit de militaire orkesten. Deze professionele orkesten hadden een grote, stimulerende invloed op de amateurharmonieorkesten. Tot aan de jaren 50 van de vorige eeuw bestond het gebruikelijke repertoire vooral uit bewerkingen van klassieke (opera)ouvertures en marsen. Sindsdien heeft het harmonieorkest zich allengs ontwikkeld tot een symfonisch blaasorkest dat nauwelijks meer door de straten marcheert, maar nog voornamelijk podiumconcerten geeft. Het moderne harmonieorkest speelt in hoofdzaak bewerkingen van symfonische muziek, waaronder ook filmmuziek en musicalrepertoire. En naast klassieke composities, in toenemende mate ook eigentijdse muziek die speciaal voor het symfonische blaasorkest is gecomponeerd. Ook AMOR MUSAE is in de loop der tijd van fanfare naar symfonisch blaasorkest geëvolueerd. Met name onder de bezielende leiding van haar huidige dirigent Frans van Dun, die al meer dan 25 jaar voor het orkest de baton zwaait.

Het Groot Orkest van AMOR MUSAE anno 2013. Hier samen met het Jeugdkamerkoor Plurale Tantum, aangevuld met een projectkoor, en met dirigent Frans van Dun op de bok tijdens het jubileumconcert 'Symphonic Winds 2' van 23 februari 2013 in het Chassé Theater van Breda. (Foto: Theo Herrings).

Concoursen

Harmonieën zijn verplicht om eens in de 5 jaar mee te doen aan een concours, omdat zij anders niet in een bepaalde divisie van de muziekbonden mogen blijven spelen. AMOR MUSAE speelt al decennia in de landelijke eerste divisie van de amateurblaasmuziek, en heeft in 2009, bij het concours in Etten-Leur, nog een eerste prijs behaald. Enkele concoursen staan internationaal erg hoog aangeschreven, waaronder het Certamen Internacional de Bandas de Musica Ciudad de Valencia in het Spaanse Valencia dat jaarlijks wordt gehouden en waar AMOR MUSAE in 2006 met de hoogste eer ging strijken.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

“AMOR MUSAE” is, vanaf haar oprichting in 1888, altijd sterk met de (Prinsen)beekse gemeenschap verweven geweest. Dit blijkt al meteen uit een van de eerste daden van de eerste voorzitter van AMOR MUSAE: het op 12 september 1888 schrijven van een brief aan de ‘Edelachtbaren Raad der Gemeente ’s Princenhage’, waarin hij als ‘President van de onlangs opgerichte harmonie “Amor Musae” te Beek in Uwe Gemeente, de vrijheid neemt zich tot Uwe Vergadering te wenden met het eerbiedig verzoek eene bijdrage uit de kas der Gemeente te mogen ontvangen tot gedeeltelijke dekking van de kosten die tot instandhouding van genoemde harmonie steeds

moeten bestreden worden’. Een verzoek dat tot op de dag van vandaag regelmatig werd herhaald en door de gemeente gelukkig ook vrijwel steeds werd gehonoreerd. Bovendien werd bij verzoeken om een extra bijdrage in de kosten van bijzondere gebeurtenissen, zoals concerten, concoursen en de aanschaf van instrumenten en uniformen, maar zelden tevergeefs een beroep op de gemeente Prinsenbeek gedaan. Vooropgesteld dat de harmonie ook door eigen inspanningen de nodige gelden verwierf en alle inkomsten en uitgaven transparant verantwoordde. Ondanks de huidige, economisch ongunstige tijden, mag AMOR MUSAE zich gelukkig prijzen met de financiële steun die zij, via de gemeentelijke subsidies en de bijdragen van sponsors, vrienden en donateurs, nog steeds van de Bredase, en in het bijzonder de Beekse gemeenschap geniet. Van haar kant heeft AMOR MUSAE gedurende de afgelopen 125 jaar vele Beekse gebeurtenissen met haar ‘schoone klanken’ opgeluisterd. In aanvang bestond dat uit aubades, serenades, rondgangen door het dorp en concerten op de kiosk, of in de lokaliteit waar AMOR MUSAE thuis was. Ook werd AMOR MUSAE door Beekse verenigingen en comités vaak gevraagd feestelijke of plechtige gebeurtenissen muzikaal te omlijsten. Vaste prik werd zo al vroeg het kermisconcert, waarvan op 26 september 1889 de eerste uitvoering werd gegeven en dat sindsdien tot een traditie is geworden. Later gevolgd door o.a. het concert tijdens de Oranjefeesten op Koninginnedag, het optreden bij de Dodenherdenking en het inhalen van Sint Nicolaas. Daarnaast behoren het Nieuwjaarsconcert en het Zomerconcert ook al decennia lang, min of meer vast tot het reguliere jaarprogramma, waarvan alle concerten vrijwel altijd gratis toegankelijk zijn.

Met muziek voorop naar de kerk

Vorig jaar juli vierden Janus Watzeels (bastuba) en Ruud Kavelaars (basklarinet) een zeer uitzonderlijk jubileum: al 60 jaar bij AMOR MUSAE in het orkest. Aanleiding voor Janus om herinneringen op te halen uit begin jaren vijftig, toen hij nog op de lagere jongensschool zat.

Janus Watzeels (re) en Ruud Kavelaars (li) spelen al sinds 11 juli 1952 bij Harmonie Amor Musae in het orkest (Foto: Theo Herrings).

Als er toen een gouden bruiloft was op de Beek, kreeg Janus ’s morgens een uurtje vrij om met de harmonie het bruidspaar te gaan afhalen. Dat gebeurde dan op de plaats waar de straatweg overging in een zandweg. Dat was in de Groenstraat ter hoogte van het kruispunt Groenstraat, Middenweg, Vianendreef, of in de Kapelstraat net voorbij de school. Daar was toen het einde van de bebouwde kom. De Harmonie stond daar te wachten op het bruidspaar.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Dan werd het een hele optocht met platte boerenwagens waarop allerlei voorwerpen stonden of bepaalde dingen werden uitgebeeld betreffende het boerenbedrijf. Als laatste kwam dan het bruidspaar, dat had plaatsgenomen in het mooiste gerij dat beschikbaar was. En zo ging de hele stoet met muziek voorop naar de kerk. Na de mis ging de hele stoet, opnieuw met de harmonie voorop, weer terug naar de plaats vanwaar de optocht was vertrokken. 's Middags moest Janus dan weer naar school. 's Avonds rond zeven uur werd er door de harmonie nog een serenade gebracht. Ook als dat in het buitengebied was, ging men er te voet naartoe, met heel de Beek met de fiets aan de hand er achteraan. Men ging niet alleen mee voor de muziek, maar ook voor de gezelligheid. Vooral de toespraak van de toenmalige voorzitter Piet Dircken wilde men

Café-Zaal “De Harmonie” 1908

horen. Hij kon dat op een geweldig geestige manier brengen en “de Beek” genoot daar met volle teugen van. Na afloop van deze feestrede gingen de meesten weer op de fiets naar huis. De harmonie speelde nog een paar marsen, nam nog een paar pilsjes of borreltjes (Janus ranja) in de speciaal voor het feest neergezette tent. Er waren toen immers nog geen mooie zalen zoals tegenwoordig. Hierna ging de harmonie dan weer te voet terug naar het repetitielokaal boven café ‘De Harmonie’ op de hoek van de Groenstraat en de Schoolstraat. Om ook in het donker nog te kunnen spelen, beschikte de harmonie over drie lantaarns (petroleumlampen). Het kostte iedere keer echter weer moeite om ze goed te laten branden. Zodoende kwam het nogal eens voor dat het hele korps in het donker onverlicht over

straat liep. Gelukkig was er in die tijd weinig verkeer en liep het altijd goed af. Voor de muzikanten was zo’n dag lang, maar wel gezellig. Bovendien leefde de hele Beek met het gebeuren mee.

Dodenherdenking

Terugkomend op de dodenherdenking, van oorsprong de herdenking van de gevallen in de Tweede Wereldoorlog, is het goed even stil te staan bij de wijze waarop AMOR MUSAE de oorlogstijd is doorgekomen. Tijdens de Duitse bezetting kregen muziekgezelschappen - en dus ook harmonie AMOR MUSAE - te maken met de Nederlandsche Kultuurkamer, een equivalent van de Reichskulturkammer. De Nederlandse Kultuurkamer, opgericht op 25 november 1941, was een zelfstandige afdeling van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten en moest in nationaal-socialistische geest leiding geven aan het culturele leven in Nederland.

Dodenherdenking bij de Vredeskapel (Foto: Prinsenbeeknieuws.nl)

Elk orkest moest lid zijn van de Kultuurkamer en over een goedgekeurd repertoire beschikken om in het openbaar te mogen optreden. Ook moest het later een zogenoemde ‘stijlvergunning’ hebben, waarmee het bijvoorbeeld onmogelijk werd Amerikaanse muziek uit te voeren.

Hoe het toenmalige bestuur met deze situatie is omgegaan, blijkt uit de notulen van 24 nov. 1944, van de eerste bestuursvergadering na de bevrijding, waarin staat dat AMOR MUSAE op 15 maart 1942 werd stilgelegd en formeel geen activiteiten meer ontplooiden, maar: ‘.... dankzij den steun van de contribueerende leden is staande gebleven gedurende de bezettingstijd. Het bestuur kwam in die periode verschillende malen bijeen om verschillende zaken te bespreken. Het werd toen wenschelijk geacht van die bestuursvergaderingen geen notulen te maken, in verband met het dreigende gevaar van in beslag nemen van boeken en bescheiden.

Herhaaldelijk werden ons circulaire toegezonden door den Nederlandsche Kultuurkamer over het verplichte aansluiten bij die organisatie. Wij waren erop voorbereid, dat de bedreigingen in genoemde brieven geuit, wel eens konden uitgevoerd worden En toch was op elke bijeenkomst van het bestuur het besluit: “Geen woord aan die heeren schrijven”, al kost het desnoods het geheele bezit van de Vereeniging. Wij wilden niet dat ons gezegd zou kunnen worden dat wij principieel onbetrouwbaar waren. De laatste dreigbrief kwam nog binnen op 31 Aug. 1944, toen het reeds vaststond dat het Nationaal Socialisme zijn ondergang tegemoet ging. Eindelijk dan na 4½ jaar bezetting door den Duitschen tyran kon het slavenjuk in onze omgeving worden afgeschud en werden wij door het Poolsche legercorps bevrijd op 30 October 1944.’ Op de eerste naoorlogse algemene ledenvergadering, op 2 December 1944, werd voorgaande tekst ook aan de leden voorgelezen. In de Bredase Bode van 18 maart 2012 wijdt de Bredase Klopperman, Rinie Maas, hier nog een column aan: ‘Amor Musae blies juiste toon’.

Komedianten

De leden van AMOR MUSAE waren niet alleen enthousiaste muzikanten, maar van meet af aan, in de letterlijke zin van het woord, ook ware komedianten. Want al na de eerste uitvoering (met feestavond voor de leden), op 29 november 1888, werd ook een ‘komedie’ opgevoerd. De traditie van elk jaar één à twee toneeluitvoeringen is tot in de jaren zestig van de vorige eeuw voortgezet. Eerst in de nieuwe harmoniezaal boven het bestaande café “De Harmonie”. Vanaf 1926, in de toneelzaal van de tot patronaat bestemde bovenverdieping van de nieuwe (maar inmiddels afgebroken) kleuterschool “De Engelbewaarder” in de Schoolstraat. En vanaf 1951, in het nieuwe patronaatsgebouw, het toenmalige oude “Eikebos”. De door AMOR MUSAE verzorgde muziekuitsvoeringen, al dan niet gecombineerd met toneeluitvoeringen, hadden een grote aantrekkingskracht op het Beekse publiek. Het toneelrepertoire varieerde daarbij van klassiek drama tot luchtig blijspel en boertige klucht.

Aan de slagbomen bij de toegangen tot de dorpskern, bemand door de Thomas More Scouting, ontving elke bezoeker voor 100 cent een biljet met een overzicht van wat er in ‘Beek anno 1888’ allemaal te beleven viel.

Dat men echt acteursbloed in de aderen had, bleek ook op 3 juli 1988 bij de viering van het 100-jarig bestaan van AMOR MUSAE. Heel Prinsenbeek, althans de kern van het dorp, was getransformeerd tot Beek anno 1888, het geboortjaar van AMOR MUSAE. Met iedereen zoveel mogelijk gekleed en gekapt naar de mode van toen. Met nostalgische kraampjes, gerijen, oude ambachten, wagen- en kinderspelen en twee heuse veldwachters. Met ook een optocht waarin de vier jaargetijden werden uitgebeeld. Een werkelijk grandioos spektakel, waaraan naast vele Bekenaren, individueel of in verenigingsverband, ook de centrumwinkeliers en horeca enthousiast medewerking verleenden. Kortom feest voor heel Prinsenbeek.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

West Side Story

Naast het Beek anno 1888 spektakel werd als onderdeel van de jubileumviering, op initiatief van de in 1985 aangetreden nieuwe dirigent Frans van Dun, het ambitieuze plan opgevat om in het nieuwe Eikebos de musical ‘West Side Story’ van Leonard Bernstein op de planken te zetten. Een uitdagende onderneming, die niet iedereen meteen zag zitten, en de organisatoren en uitvoerenden in de voorbereidingsfase menigmaal de angst om het hart deed slaan. Maar na maanden van pittige repetities, door een enorm gemotiveerd orkest en een corps van prima zangers en dansers, werd op 23, 24 en 25 juni 1988, in een elke avond uitverkochte zaal, de sfeer uit deze musical, aldus de recensent van Dagblad De Stem, met grote overgave en vol spirit raak neergezet. ‘West Side Story’ prestatie van bovenste plank, kopte de krant.

West Side Story: Tony en Maria, ontmoeten elkaar bij de klanken van Amor Musae (Foto: Marcel Bekken)

Anekdotisch is daarbij nog het verhaal, dat bij de laatste uitvoering, op de avond van de 25^e juni, aan de waslijn in het decor opeens een oranje hemdje wapperde. Dit, omdat Nederland 's-middags in München, tegen de Sovjet Unie, de finale om het Europees kampioenschap voetbal had gewonnen. Een ludieke geste die het met veel oranje uitgedoste publiek duidelijk waardeerde.

Symfonisch blaasorkest

Doordat AMOR MUSAE evolueerde tot een symfonische blaasorkest en levende muziek in toenemende mate wordt vervangen door mechanische muziek, al dan niet gepresenteerd door een met koptelefoon getooide, scratchende dj, geeft zij nog voornamelijk podiumconcerten. Voorheen in gemeenschapshuis ‘Eikebos’ (gesloopt), in de Schoolstraat, tegenwoordig in de theaterzaal van het welszijnsgebouw ‘De Drie Linden’ aan de Heisprong. Vrijwel steeds voor een goed gevulde zaal met enthousiast publiek. Voor bijzondere concerten, met gastorkesten en/of -solisten, wijkt AMOR MUSAE uit naar de concertzaal in Breda, vroeger naar het Turfschip (gesloopt), tegenwoordig naar het Chassé Theater. In dit theater werd op 1 juni jl. ook het derde en laatste concert in de jubileumserie ‘Symphonic Winds’ gegeven. Hierbij was dit keer de Koninklijke Harmonie Sophia's Vereniging uit Loon op Zand te gast. Een orkest dat al vele jaren aan de top staat van de symfonische blaasmuziek in Nederland.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Voor haar bijdragen aan het muzikale leven in Prinsenbeek en daarbuiten, heeft “AMOR MUSAE” uit brede kring vele blijken van waardering mogen ontvangen. Zowel in de vorm van verzoeken tot het opluisteren van plaatselijke festiviteiten als van uitnodigingen voor uitwisselingsconcerten en gastoptredens bij jubileumvieringen en muziekfeesten van andere muziekverenigingen. Vaak gevolgd door enthousiaste dankbetuigingen; niet zelden vergezeld van welkome schenkingen aan de verenigingskas. Vaak ook in de vorm van lovende kritieken in de pers, na deelname aan een concours of na een concert in Prinsenbeek, of elders, in binnen of buitenland.

Voor wat de plaatselijke festiviteiten betreft, is ‘het inhalen van’ altijd een gewaardeerde bijdrage van AMOR MUSAE geweest. Bijvoorbeeld in 1957, toen het inhalen van de ‘ouden van dagen’ uit Prinsenbeek na hun jaarlijkse reis op de agenda stond en zo’n reis kennelijk nog werd ervaren als een bijzondere onderneming. Later het inhalen van de wandelaars van de KPJ-avondvierdaagse en tot voor kort nog het inhalen van Sint Nicolaas.

Interlandvoetbal

Op 24 mei 1975 viel AMOR MUSAE zelfs de eer te beurt om tijdens de voetbalinterland Nederland-Frankrijk de volksliederen te spelen en in de rust enkele marsen te blazen. Het betrof hier een damesvoetbalinterland, georganiseerd door de jubilerende scheidrechtersvereniging Breda op het veld van v.v. Beek Vooruit op sportpark ‘De Heikant’. Volgens de verslaggever van Dagblad De Stem bewezen de beide nationale elftallen, dat damesvoetbal (ook toen al!) terecht niet langer tot de categorie ‘bezienswaardigheden’ mocht worden gerekend. Onder het oog van rond 1500 toeschouwers wonnen de Oranje-dames met 1-0. Of de muzikale omlijsting door AMOR MUSAE hier mede debet aan was, vermeldt het verslag niet. De dames van v.v. Beek Vooruit werden in hun eerste seizoen 1974-1975 overigens al direct kampioen, in de 3^e klasse.

Radio & CD

In 1962 en in 1966 werd AMOR MUSAE door de KRO uitgenodigd voor een optreden in het radioprogramma ‘Musicerende dilettanten’. In 1962 o.l.v. dirigent Leo van den Braak en in 1966 o.l.v. dirigent Louis Huigen. De opnamen voor deze uitzendingen werden gemaakt in het Parochiehuys. Op 12 februari 1974 zond de KRO een opname uit van de kampioenswedstrijden op 16 december 1973 te Delft, waar AMOR MUSAE als kampioen in de Ere-afdeling de Witte wimpel won: ‘Drie Spaanse dansen van Moszkowsky/bew. Stalmeier, door Harmonie “Amor Musae” te Prinsenbeek o.l.v. dirigent A.H. (Nol) Leblanc’. In 1991 en in 1994 waren op Radio

4, in het KRO-programma ‘Zin in muziek’, opnamen te beluisteren van een tweetal concerten in Breda. In 1991 van een concert in Het Turfschip, waar Frans van Dun op de Dag van de Muziek naast AMOR MUSAE, de Koninklijke Harmonie Deurne en Koninklijke Fanfare Philharmonie Leende dirigeerde (Dagblad De Stem: ‘Van Dun imponeert met hafa-orkesten’) en in 1994 van een concert in het Chassé Theater, met de beroemde Engelse Brassband: de Desford Colliery Band. In 1996 zag de eerste CD het licht: een live-registratie van een concert in de serie ‘Verrassende Ontmoetingen’, samen met Fanfare ‘Monte Corona’ Kronenberg, opgenomen in Kerk Broekhoven te Tilburg. Onlangs verscheen een tweede CD, eveneens een live-opname. Nu van het tweede concert in de jubileumserie ‘Symphonic Winds’ in het Chassé Theater, samen met het versterkt Jeugdkamerkoor Plurale Tantum en de Koninklijke Harmonie “Cecilia” Princenhage.

Concert
18 November
Chassé-Theater Breda
aanvang 20.30 u.

Harmonie Amor Musae
Desford Colliery Band

Dirigenten:
Frans van Dun
Maj. Peter Parks

Werken van o.a.: Glinka, Shostakovich,
Barber, Prokofiev, Sparke, Jacob.

Kaarten 15% - verkrijgbaar bij: Y Bakkerje,
Kamerkoor Breda, Tel. 016 - 5413671.
VVV-kamerkoor Breda, Tel. 016 - 522444.
Chassé-Theater Breda, Tel. 016 - 5101132.

Organisatie Harmonie Amor Musae Prinsenbeek

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Amor Musae gaat internationaal

Verwijzend naar de concertreis in 1998 kopte Dagblad De Stem: ‘Prinsenbeekse harmonie AMOR MUSAE slaat vleugels uit - Harmonie AMOR MUSAE vertrekt voor een buitenlandse trip naar Trier’. Kennelijk werd België daarbij als buitenland even over het hoofd gezien, want daar had AMOR MUSAE in 1964, tijdens de Wieze Oktoberfeesten, al haar partijtje meegeblazen. Ook had zij in 1975, bij het 77^e Bestendig Muziekfestival van Stad Antwerpen, in de hovingen van de ‘Zoo’ al eens een concert verzorgd. Na Trier, waar o.a. in de schaduw van de bekende Porta Nigra werd geconcentreerd, volgde in 2006 de buitengewoon succesvolle deelname aan het Certamen Internacional de Bandas de Musica Ciudad de Valencia. In 2011 ging de concertreis naar Oostenrijk, naar Jerzens, Innsbruck en Schlading. Im Pitztal am Riffelsee werd op 2300 m hoogte, vanwege de ijle lucht daar, een letterlijk adembenemend concert gegeven. En in Innsbruck, tijdens het optreden ‘Unter dem goldenen Dachl’, stonden op hun beurt de toehoorders met open mond te kijken en te luisteren.

Cultuurprijs Prinsenbeek

Een enkele keer werd aan de blijk van waardering een officieel tintje gegeven. Zoals bij de toekenning aan AMOR MUSAE van de Cultuurprijs Prinsenbeek, die in 1990 voor het eerst werd uitgereikt. De Cultuurprijs werd in 1987 door de gemeenteraad van Prinsenbeek in het leven geroepen. De prijs kon worden toegekend aan ‘een Prinsenbeekse persoon, instelling of vereniging die zich binnen de gemeente verdienstelijk heeft gemaakt inzake amateuristische cultuurbeoefening’. Het reglementeren van een en ander en het samenstellen van een jury nam nog wat tijd, maar in 1989 ging dan toch het eerste jury-advies naar het gemeentebestuur. De uitreiking van de Cultuurprijs 1988/1989 vond daarna plaats tijdens de Volksfeesten van 1990, direct na het defilé dat volgde op de heropening van de gerenoveerde Markt.

Volgens het juryrapport was de Cultuurprijs door AMOR MUSAE ten volle verdiend: ‘Door haar brede draagvlak binnen de Prinsenbeekse gemeenschap, haar culturele activiteiten en het feit dat ze al jarenlang een zeer gewaardeerde muzikale noot laat horen. De jaarlijkse zomer-, winter- en uitwisselingsconcerten, het opluisteren van evenementen, de leerlingenavonden, taptoe, de deelname aan evenementen in binnen- en buitenland zijn daar een

duidelijk bewijs van. Haar aanwezigheid daarbij wordt vanwege haar muzikaliteit door zowel leken als kenners zeer op prijs gesteld. Speciale aandacht wordt ook besteed aan het opleiden van leerlingen, zodat continuering van kwaliteit wordt gewaarborgd.’, aldus de jury. De Cultuurprijs bestond uit een oorkonde, een plastiek van kunstenaar Thea Kanters en een bedrag uit het door schenkingen van ondernemingen en particulieren gevormde Cultuurfonds. Bij de opheffing van de gemeente Prinsenbeek besloot de gemeenteraad het kapitaal van het cultuurprijsfonds over te dragen aan de toen pas opgerichte Heemkundekring “Op de Beek”.

Koninklijke Erepennen

Nadat de burgemeester AMOR MUSAE op 26 juni 1988, tijdens de receptie ter gelegenheid van de viering van haar 100-jarig jubileum, alle lof van de Prinsenbeekse gemeenschap had toegezwaid, vervolgde hij zijn toespraak met de woorden:

1888 “AMOR MUSAE” 2013

‘En het doet mij dan ook erg veel genoegen en ik acht het een bijzonder voorrecht u te mogen mededelen, dat deze grote verdiensten ook waardering en erkenning hebben verkregen van Hare Majesteit de Koningin en haar hebben doen besluiten om op grond van die verdiensten en ter

onderstreping van haar grote waardering daarvoor aan uw vereniging toe te kennen de Koninklijke Erepennenning.’ Met de Koninklijke Erepennenning werd ook de door Hare Majesteit gesigneerde beschikking en oorkonde uitgereikt.

Vol trots voerde AMOR MUSAE vanaf dat moment het predicaat ‘Koninklijk Erkend’ achter haar naam. Tot 1992, toen de particulier-secretaresse van Hare Majesteit liet weten dat er geen bezwaar bestond tegen de verandering van rechtsvorm (omzetting van de stichting in een vereniging), maar dat de toevoeging ‘Koninklijk Erkend’ aan de naam van de vereniging, onder artikel 1 van de concept-statuten, niet juist was. Alom verwarring, daar er legio verenigingen waren die het predicaat ‘Koninklijk Erkend’ voor of achter hun naam voerden. Sindsdien werd door AMOR MUSAE

elke verwijzing naar de Koninklijke Erepennenning achterwege gelaten. Sinds kort is duidelijk geworden dat de term ‘Koninklijk Erkend’ geen bestaand, koninklijk predicaat is en daarom ook niet in of bij de naam van de vereniging mag worden gevoerd. Wel mag de tekst ‘Onderscheiden met de Koninklijke Erepennenning’ bij de naam worden vermeld.

Emancipatie

De Wiener Philharmoniker mag wereldwijd een grotere bekendheid genieten dan AMOR MUSAE en zijn Musikvereinsaal mag over een betere akoestiek beschikken dan de theaterzaal van De Drie Linden, in één opzicht lagen de Bekenaren toch een straatlengte voor op de Weners. Waar het conservatieve mannenbolwerk van de Philharmoniker pas in 1997 schoorvoetend de deur voor vrouwen opende, voor harpiste Anna Leikes, was AMOR MUSAE in 1970 al zo ver. Zij het dat het emancipatieproces in Prinsenbeek ook niet bepaald van een leien dakje liep. Zo valt in de notulen van de algemene ledenvergadering van 20 maart 1965 te lezen, dat het

Juli 1971 Maria Aarts op fluitles bij Gerard Dircken die tientallen leerlingen voor “Amor Musae” heeft opgeleid.

voorstel om vrouwelijke leerlingen aan te nemen als oplossing voor het leerlingenvraagstuk, door de leden niet erg enthousiast werd ontvangen. ‘Men kon er maar beter niet aan beginnen zolang het niet beslist zeer noodzakelijk was’. In de algemene ledenvergadering van 23 maart 1967 kwam het onderwerp opnieuw aan de orde. Dit nadat via de directeur (= de dirigent) mej. De Vooght in het korps was gekomen. Volgens het bestuur echter slechts om haar in de gelegenheid te stellen enige orkestervaring op te doen. Ook werd toen aan de leden de vraag gesteld ‘of vrouwelijke tamboers, die bij de drumband op een bepaalde leeftijd werden afgestoten (!), door het bestuur mochten worden aangenomen, daar de tamboer-bezetting beneden peil was.’ Reactie uit de vergadering: ‘of er dan geen jongens bij de drumband vrijkwamen?’ Na ampele discussie werd besloten ‘om geen vrouwelijke muzikanten als lid aan te nemen, daar hieraan momenteel geen behoefte bestaat’ en dat ‘vrouwelijke tamboers kunnen worden aangenomen, indien er tenminste geen jongens beschikbaar zijn’. Eind 1970 keerde dan toch eindelijk het tij en werd het eerste meisje, de vijftienjarige Maria Aarts, tot de vereniging toegelaten. In de plaatselijke pers

werd dit breed uitgemeten met koppen als ‘Harmonie gaat ook meisjes opleiden’ en ‘Ook dames van harte welkom’. Men hoopte door ter versterking van het orkest ook meisjes te gaan opleiden het steeds groter wordende tekort aan goede muzikanten te kunnen bestrijden.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Maria Aarts, later Maria Bloemsaat-Aarts, wordt aldus als eerste vrouwelijk lid van AMOR MUSAE beschouwd. Binnen het orkest heeft zij het tot eerste fluitiste gebracht. En na een lidmaatschap van ruim 30 jaar, werd zij bij haar afscheid, tijdens het nieuwjaarsconcert van 2003, dan ook verdiend in de bloementjes gezet.

Kampioenschappen in de Ere-afdeling op 16 december 1973 in de Stadsdoelen te Delft, waar, met inmiddels 4 vrouwen in het 40 koppige orkest, onder dirigent Nol Leblanc de witte kampioenswimpel werd gewonnen.

Op de eerste rij, tweede van rechts, het eerste vrouwelijke lid van Amor Musae, de fluitiste Maria Aarts.

Momenteel telt het groot orkest van ruim 70 leden ca. 30 vrouwelijke muzikanten. Spelend op een grote verscheidenheid aan instrumenten, van piccolo tot het arsenaal aan slagwerk. Op het vlak van de vrouwenemancipatie wordt AMOR MUSAE overigens glansrijk verslagen door het Koninklijk Concertgebouworkest, dat dit jaar eveneens zijn 125-jarig bestaan viert. Want in Amsterdam werd violiste Elly Bysterbus Heemskerk al in 1914 als eerste vrouw tot het orkest toegelaten.

Jong geleerd ...

Medio 2006 lanceerde Wim van den Elshout het idee om binnen de geledingen van de vereniging AMOR MUSAE een seniorenorkest op te richten. Het zou de muzikanten uit het Groot Orkest, die qua leeftijd een stapje terug moeten of willen doen, de gelegenheid bieden om binnen hun eigen vereniging te blijven musiceren. Daarnaast zou een seniorenorkest ook makkelijker invulling aan een aantal lokale verplichtingen kunnen geven. Door de hoge muzikale en artistieke ambities voor het Groot Orkest, excelleren op het hoogste niveau van de symfonische amateurblaasmuziek, was het voor het Groot Orkest steeds moeilijker om aan deze verplichtingen te voldoen. Door de omvang van het Groot Orkest, drukke banen en/of studie van de orkestleden, zware repetities en noodzakelijke thuisstudie, is het niet eenvoudig, zo niet onmogelijk, om het orkest voor een beperkt of simpel optreden even compleet bij elkaar te krijgen. Het stapje terug betekende overigens niet, dat van het seniorenorkest geen kwaliteit werd verlangd. Alleen een niveautje lager, of eigenlijk: iets minder snel. Als dirigent werd Lieke Beens aangetrokken die in Breda ook al een ander seniorenorkest onder haar hoede had. Bij de eerste repetitie op 13 augustus 2007 werd gestart met 19 muzikanten. Na 19 repetities werd tijdens de Kerstmatinee in De Drie Linden voor het eerst opgetreden. Première in eigen huis. Wegens onderbezetting vond dat toen nog plaats met assistentie door enkele muzikanten uit het Groot Orkest. Enkele dagen later werd een Kerst-getint concertje gegeven in verzorgingstehuis Hagedonk.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

En na een concert in Bavel, ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van S.O.N.G., het Senioren Orkest Nieuw-Ginneken, trad het Seniorenorkest op 17 september 2008, tijdens het traditionele Kermisconcert, voor het eerst op voor een groot publiek. Vóór de pauze, samen met het Opleidingsorkest, ieder afzonderlijk enkele werken en drie werken samen. Eind 2009 werd Lieke Beens ook als dirigent van het Opleidingsorkest aangesteld. Afgelopen jaar vierde het Seniorenorkest zijn eerste lustrum. In de eerste vijf jaar van zijn bestaan is het Seniorenorkest in omvang en kwaliteit duidelijk gegroeid en was het overal waar het orkest optrad, een welkome gast. Dit blijkt ook wel uit de uitnodigingen van wat verder weg, zoals voor optredens op de Floriade in Venlo, op de ledendag van KBO-Brabant in het PSV-stadion en op de Ouderenexpo in Veldhoven. Op de aanvaarding van het groeiend aantal uitnodigingen moet nu zelfs de rem worden gezet. Sinds de oprichting werd al ruim 50 maal opgetreden en werd het respectabel aantal van ca. 450 verschillende werken gespeeld.

Het seniorenorkest onder leiding van Lieke Beens tijdens een concert in museum De Rijf.

Het Seniorenorkest bestaat momenteel uit een gemêleerd gezelschap van orkestleden die voorheen in het Groot Orkest hebben gespeeld, van een aantal pensionado's die ook nog steeds in het Groot Orkest spelen en van een aantal zij-instromers die nooit eerder lid van AMOR MUSAE zijn geweest. Men komt trouw en blij van zin naar de repetities, zit er op het aanvangstijdstip al helemaal klaar voor en repeteert met veel plezier. Enkele optredens zijn al min of meer een traditie geworden. Zoals het Kermisconcert, de Kerstmatinee in De Drie Linden, de vaak onder ijzige weersomstandigheden, niettemin hartverwarmende verwelcoming van meervoudig gehandicapte patiënten op De Blauwe Kamer en het Oliebollenconcert in Hagedonk, waarvoor in de nieuwbouw helaas geen plaats meer schijnt te zijn. Bijzonder waren verleden jaar daarnaast het optreden op de binnenplaats van het 150-jarige Stadsarchief Breda, waar op speciaal verzoek de originele Bredase mars werd gespeeld en het Seniorenorkest prominent op de affiche stond, het optreden in museum De Rijf van Heemkundekring 'Op de Beek' en een buitengewoon geslaagde bijdrage aan de viering van 125 jaar AMOR MUSAE in de vorm van een Familieconcert. De inbreng van de jongste loot aan de AMOR MUSAE-stam wordt dan ook alom zeer gewaardeerd.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

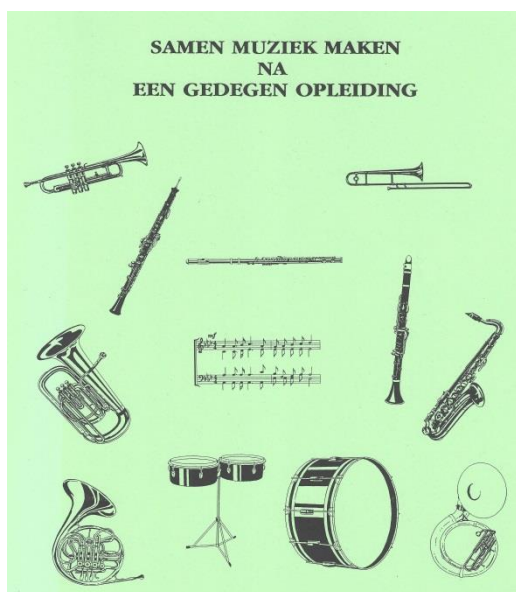
Het rijkste bezit van “AMOR MUSAE” is haar instrumentarium. Maar ook een permanente bron van zowel zorg als zorgen. De zorg richt zich daarbij op het ter beschikking hebben en houden van een hoogwaardig instrumentarium, waarmee AMOR MUSAE zich op het hoogste niveau van de symfonische amateurblaasmuziek kan blijven presenteren. Dit vergt geregeld een weloverwogen aanschaf van, qua klankkleur en levensduur, kwalitatief goede instrumenten en hun toebehoren; ter vervanging, wegens slijtage en veroudering, en ter aanvulling, door uitbreiding van de bezetting. Ook om voor de toeloop van leerlingen over voldoende instrumenten te kunnen

beschikken, dient het instrumentarium steeds op peil te worden gehouden. Daarnaast moeten maatregelen worden getroffen voor het beheer van het instrumentarium, waaronder regelmatig goed onderhoud, reparatie, verzekering en uitvoering van de bruikleenregeling. Zaken waar de Instrumentencommissie en vooral de instrumentbeheerder hun handen vol aan hebben. De zorgen bestaan in het steeds weer opnieuw moeten voorzien in de financiële middelen om dit allemaal te kunnen betalen. Met de aankoop en het beheer van het instrumentarium is heel veel geld gemoeid, dat niet alleen door de jaarlijkse contributie kan worden opgebracht. Gelukkig hebben subsidies, opbrengsten van acties onder de Prinsenbeekse bevolking en bijdragen van sponsors en donateurs er vanaf de oprichting van AMOR MUSAE in bijgedragen de bodem van de kas van het instrumentenfonds nog steeds onzichtbaar te houden. Ook mocht AMOR MUSAE enkele legaten ontvangen. Tegenwoordig beschikt een deel van de orkestleden in toenemende mate wel over een eigen instrument.

Leerlingenopleiding

De opleiding van beginnende spelers is van cruciaal belang voor de aanvulling van het Groot Orkest en daarmee eigenlijk ook voor het voortbestaan van AMOR MUSAE. Reeds vanaf de oprichting heeft AMOR MUSAE hier zelf zorg voor gedragen. Zo staat in het verslag van de eerste vergadering op 28 juli 1888 te lezen dat *‘de eerste les werd bepaald op Dinsdag den 31 Juli 1888 en de eerste repetitie op Donderdag de 2 Augustus daaraanvolgende’*. Zowel de lessen als de repetities werden verzorgd door *‘Den Directeur’* (= de dirigent). Later werd hierbij ook een aantal reeds ver gevorderde leden ingeschakeld.

In kleine plaatsen fungeerden de muziekverenigingen eigenlijk als een muziekschool. Ook in Prinsenbeek, waar AMOR MUSAE voor de muzikale vorming van de jeugd altijd van grote

betekenis is geweest. En nog steeds is. In de jaren 80 van de vorige eeuw werd deelgenomen aan de werkgroep ‘Muzikale vorming’ om in de gemeente Prinsenbeek tot een gestructureerd beleid op het vlak van de muzikale vorming te komen. Gesteund, maar niet minder gedwongen door de plaatselijke subsidieverordening en door de voorwaarden van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur om tot erkenning van de eigen HAFa- (Harmonie- en Fanfare) opleiding te geraken, heeft AMOR MUSAE haar docentencorps begin jaren 90 volledig geprofessionaliseerd. In 1996 werden gesprekken met de muziekschool in Breda gestart om tot een nauwere samenwerking te komen. Dit leidde ertoe dat de leerlingen van AMOR MUSAE, en in de meeste gevallen ook hun docenten, in de periode tot eind 2002 in fasen zijn overgegaan naar

‘Nieuwe Veste’. De individuele opleiding wordt sindsdien aan de muziekschool gevolgd, echter wel zo veel mogelijk in Prinsenbeek.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

De opleiding aan de muziekschool volgt na de eerste kennismaking met een instrument, tijdens bijvoorbeeld een scholenproject. De leerlingen van AMOR MUSAE krijgen daarbij korting op het lesgeld van de muziekschool. Als een leerling niet over een eigen instrument beschikt, wordt door AMOR MUSAE veelal een instrument in bruikleen verstrekt.

Eerste kennismaking met een muziekinstrument

Na het behalen van het A-diploma, of mogelijk eerder als het niveau voldoende is, volgt dan bij AMOR MUSAE de toetreding tot het Opleidingsorkest, waar geoefend wordt in het in groter verband samen musiceren. Niet alleen elk instrument, maar ook elke compositie heeft zo zijn eigen moeilijkheden. Repetities zijn voor een orkest dan ook van levensbelang. De repetities zijn eigenlijk ook muzieklessen, maar dan voor een grote groep tegelijk.

Bij de jaarlijkse leerlingenpresentatie laten de leerlingen aan ouders, opa's en oma's en andere belangstellenden horen hoe leuk het is om muziek te maken en hoe goed ze het afgelopen jaar vooruit zijn gegaan. Tevens krijgen ze hierdoor enige podiumervaring. Er wordt gemusiceerd op verschillende instrumenten. Sommigen treden op als solist en anderen in ensembleverband.

Optreden tijdens de leerlingenpresentatie

De leerlingenpresentatie is bij AMOR MUSAE een verplicht onderdeel van de muzikale opleiding. Natuurlijk treedt dan ook het Opleidingsorkest op.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Tijdens de opleiding wordt naast het studeren voor het A- of B-diploma, of daarna zelfs voor het C-diploma, en het serieus musiceren binnen het Opleidingsorkest, het ontspanningselement zeker niet vergeten. Een bijzondere ervaring voor de leerlingen vormt het jaarlijks optreden samen met het Groot Orkest. Natuurlijk komt niet elke leerling uiteindelijk in het Groot Orkest terecht. Een groot deel haakt door tanende belangstelling of gebrek aan talent voortijdig af. Maar ook voor deze leerlingen mag de opleiding bij AMOR MUSAE voor hun verdere leven toch als een bijdrage in de verrijking van hun muzikale vorming worden beschouwd.

Vaandel

Tot het instrumentarium behoren ook het vaandel en de schellenbomen. Het vaandel is van oorsprong een veldteken waaraan een Romeins legioen zijn herkenning en status ontleende. Tijdens een veldslag bevond de vaandeldrager zich vlak bij de signaalblazer of muziekkapel. Dit is de achtergrond van het overnemen van het vaandel door de burgerlijke muziekkorpsen. Van oudsher ontlenen blaasmuziekverenigingen ook veel status aan hun vaandel. Het vaandel, geflankeerd door de schellenbomen, zorgt voor de herkenning van de vereniging.

Vaandels worden meestal van kostbare stof gemaakt, met daarop naam en embleem van de vereniging, en met franje langs de randen. Het blazoen in het midden bestaat doorgaans uit een collage vol symboliek. Bovenop de top van de vaandelstok staat vaak een goudkleurige harp. Medailles, die op muziekconcoursen en festivals als prijs of als gedenkpenning werden ontvangen, werden bij wijze van trofee aan het vaandel of aan de vaandelkroon gehangen. Ook aan de vaandelkroon van AMOR MUSAE hangt nog een aantal van zulke trofeeën.

De post ‘*Veranderen vaandel*’, gedateerd 27 januari 1889, in het oudste kasboek van AMOR MUSAE, duidt erop dat het eerste vaandel oorspronkelijk het vaandel moet zijn geweest van de *Beeksche Zangvereeniging “Onderling Kunstgenot”*, waaruit AMOR MUSAE in juli 1888 werd geboren. Dit vaandel heeft dienst gedaan tot begin 1901, toen het bij gelegenheid van de viering van het 12½-jarig bestaan van AMOR MUSAE door een nieuw vaandel werd vervangen. Dit nieuwe vaandel, dat werd geleverd door de “Nederlandsche Fabriek van Muziek-Instrumenten M.J.H.K. Kessels” te Tilburg, heeft de tand des tijds helaas niet doorstaan.

*Fanfare “AMOR MUSAE” bij haar 20-jarig bestaan in 1908
met het ‘Insigne der Vereeniging’ op de revers en met het verloren gegane tweede vaandel*

In 1980 heeft het oudste vaandel een plaats in het gemeentehuis gekregen. Daar heeft het in de hal nabij de voormalige raadszaal, ingelijst in een houten omkasting, tot eind 2003 gehangen. Nadat het gemeentehuis zijn functie als dependance van Stads Kantoor Breda verloor, is het vaandel overgedragen aan de Heemkundekring ‘Op de Beek’. Het hangt nu te pronken in museum De Rijf.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

Nadat Beek in 1951 was omgedoopt tot Prinsenbeek, moest dit ook op het vaandel worden aangepast. Omdat het vaandel, dat al vijftig jaar door weer en wind werd meegevoerd, veel te lijden had gehad en niet meer gerepareerd kon worden, werd besloten tot de aanschaf van een volledig nieuw vaandel. Om dit te kunnen bekostigen werd in april 1954 een vaandelfonds gesticht. Nog in dezelfde maand werd, onder de intrigerende titel ‘Raldekedal’, door de eigen leden een cabaret-revue opgevoerd waarvan de opbrengst in het fonds werd gestort. Dit fonds werd verder nog versterkt door de baten van een loterij tijdens de concerten. Het nieuwe vaandel, dat werd geleverd door de firma “Van Dongen met de kroon” uit Breda, werd op zondag 18 september 1955, na de hoogmis, door een muzikale rondwandeling aan het dorp gepresenteerd. In 1987 werd aan “C. Kokke B.V.” te Prinsenbeek nog de opdracht verstrekt om het vaandel te repareren en van een nieuwe kwast te voorzien.

Schellenbomen

Een schellenboom is een muziekinstrument van Ottomaanse (Turks-Islamitische) oorsprong. Met zijn plek naast het vaandel, zijn schellen, bellen, paardenstaarten en andere ornamenten, is het nu nog slechts een aandachtstrekker. Schellenbomen komen meestal voor in paren.

Op 9 juli 1938, op de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van AMOR MUSAE, werden door de Zeereerwaarde Heer Pastoor P. Preijers aan de harmonie twee schellenbomen toegezegd. Alvorens de nieuw aangekochte schellenbomen in gebruik te nemen, werd op 10 september 1938 eerst een serenade aan de pastoor gebracht om hem de schellenbomen te tonen. Hierbij werden de schellenbomen door de pastoor officieel aan het bestuur van AMOR MUSAE overgedragen. Tijdens de feesten, die op die dag door het Oranje Comité ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum van koningin Wilhelmina waren georganiseerd, werd voor het eerst met de schellenbomen naar buiten getreden.

Harmonie “AMOR MUSAE” met de schellenbomen bij haar 60-jarig bestaan in 1948.

Net als het vaandel hadden de schellenbomen van het frequent uitrukken voor serenades en andere optredens veel te lijden. In 1986 werden de schellenbomen door de firma “F. van Dun-Bierens” uit Tilburg grondig gerestaureerd, vernikkeld en van een laklaag voorzien (dit om de noodzaak tot poetsen te voorkomen). Het eerste paar schellenbomen uit 1938 is nog steeds in gebruik.

Dress code

In een uitnodiging van april 1963 gaf het bestuur van AMOR MUSAE te kennen dat het een vurige wens van de vereniging was geweest om voor het 75-jarig jubileum in uniforme kleding te verschijnen. Op zaterdag 20 april 1963, aan de vooravond van een uitwisselingsconcert met de Koninklijke Harmonie “Cecilia” Princenhage was dit zover en zou AMOR MUSAE zich in het Parochiehuys in uniforme kleding voorstellen. Tot dan had AMOR MUSAE nooit een uniform gedragen.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

In de eerste decennia na de oprichting werd wel een insigne gedragen, en niet vrijblijvend. Artikel 31 van de twee oudste Reglementen luidde: *‘Bij buitengewone gelegenheden - door het Bestuur te bepalen - moet elk Bestuurs- en Werkend Lid het insigne der Vereeniging dragen, op boete van 10 cents.’* Uit het oudste kasboek blijkt dat de eerste insignes, voor op de revers van de muzikanten, op 14 november 1888 werden aangekocht. En in de bestuursvergadering van 27 maart 1908, in het jaar van het 20-jarig bestaan, werd besloten nieuwe insignes aan te schaffen. Hoe het insigne eruit zag is op de oude foto's niet duidelijk te zien, noch is daaruit goed af te leiden tot wanneer deze insignes zijn gedragen.

Pas vanaf begin jaren zestig van de vorige eeuw werden ten bate van een eerst dan opgericht uniformenfonds allerlei activiteiten ontplooid. Daaronder behoorden tienerconcoursen, de verkoop van verjaardagskalenders, skelterwedstrijden, collectes, serenades, loterijen, de Amortoto en muziek- en songfestivals. In februari 1963 werden de eerste uniformen besteld. Bij “M. Suijkerbuijk Manufacturier” Beeksestraat 3 Prinsenbeek: grijze broek, blauw colbert, wit overhemd, grijze stropdas en grijze baret met embleem. Daarnaast werden ook nog witte pochets en zwarte rouwbanden besteld.

Harmonie “AMOR MUSAE” in haar eerste uniform

Daar de eerste uniformen verouderd en versleten raakten en de groei van het aantal leden, waaronder nu ook vrouwelijke leden, de aanschaf van nieuwe uniformen noodzakelijk maakten, stond op de algemene ledenvergadering van 17 april 1975 uniformering opnieuw op de agenda. Besloten werd de harmonie in een nieuw jasje te steken, waarbij de leden nu en in de toekomst wel een bijdrage in de aanschafkosten moesten leveren. Ter financiering van de ontbrekende gelden werd een renteloze lening uitgegeven in stukken van f. 100,-, die over een periode van 5 jaar werden uitgeloot en terugbetaald.

Daarnaast werd de actie ‘Doe ze in ’t pak’ gelanceerd, waarmee onder de Prinsenbeekse bevolking donateurs werden geworven en eenmalige giften werden geïncasseerd. In oktober 1975 konden de nieuwe uniformen worden besteld. Bij Henca B.V. in Breda: zwart colbert met zilver geborduurd embleem, zwarte pantalon met zwart zijden galon voor de heren en een zwarte korte en lange rok voor de dames, bordeauxrode vlinderdas voor de heren en een bordeauxrode shawl voor de dames. De leden moesten zelf voor een wit overhemd, respectievelijk een witte blouse en zwarte sokken en schoenen zorgen. Voor de vaandrigs werden ook nog witte handschoenen gekocht. Op 17 januari 1976 werden de nieuwe uniformen tijdens een feestelijk concert aan de Prinsenbeekse bevolking gepresenteerd.

1888 “AMOR MUSAE” 2013

De oude uniformen werden aan de Prinsenbeekse Werkgroep voor Missie en Ontwikkeling geschonken en zijn naar missionaris pater Alex Aarts gegaan.

Door het haken van de emblemen werden de mouwen van de colberts al snel beschadigd. Het wijzigen van het materiaal en de wijze van bevestigen van de emblemen en het repareren van de mouwen verliep echter minder snel en werd nog een jaren slepende kwestie.

*“AMOR MUSAE” in 't pak tijdens het Winterconcert op 17 januari 1976
(Foto: Dagblad De Stem / Johan van Gurp)*

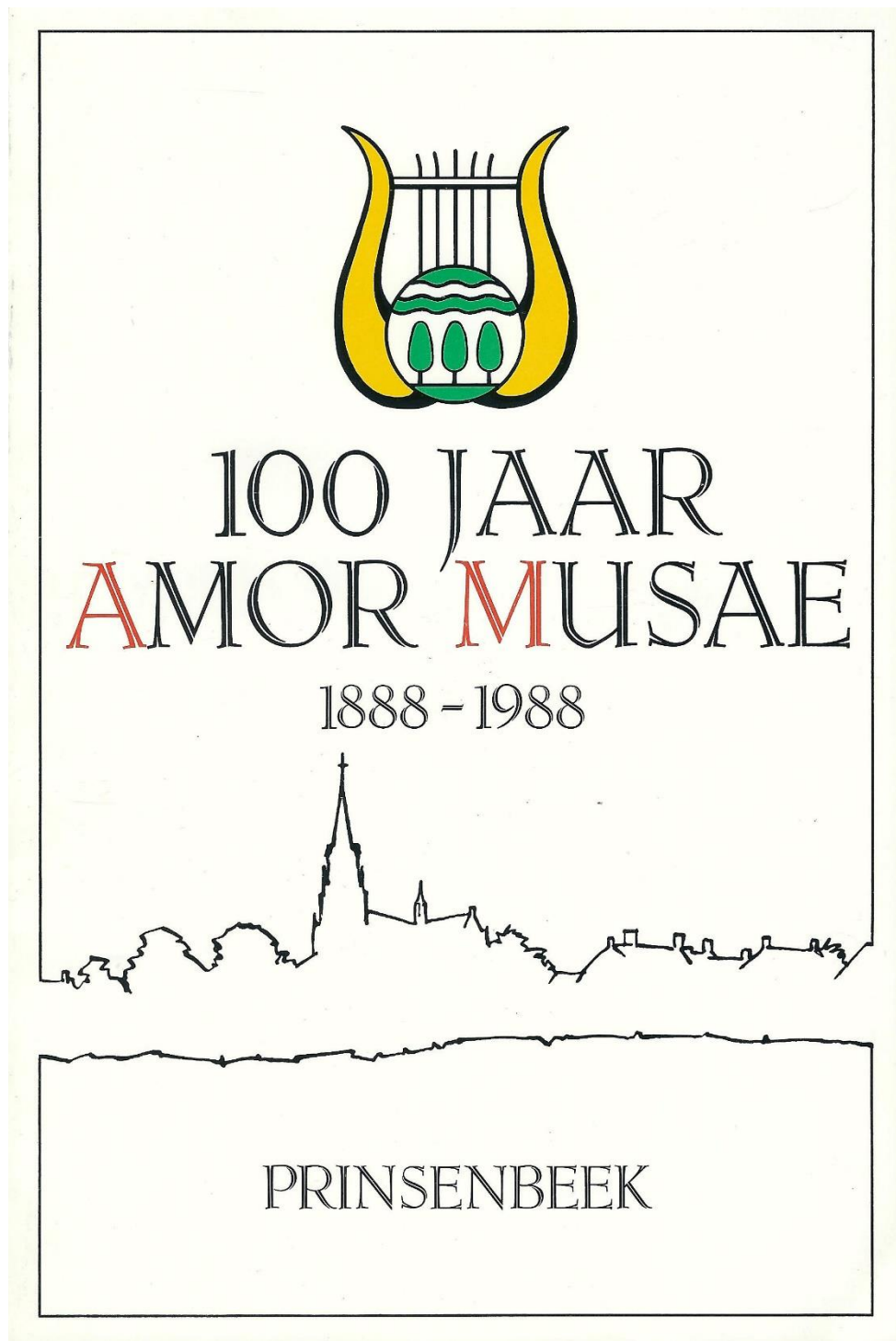
Naarmate het orkest zich steeds meer tot een podiumorkest ontwikkelde en zich diensgevolge steeds minder op straat vertoonde, werd ook steeds minder de noodzaak tot het dragen van een uniform gevoeld. Bovendien was het uniform voor de vrouwelijke, meer modegevoelige orkestleden niet echt flatteus. Tijdens de algemene ledenvergaderingen werd het dragen van het uniform dan ook steeds vaker ter discussie gesteld. Met in een paar gevallen het opzeggen van het lidmaatschap tot gevolg. Uiteindelijk leidde dit ertoe dat het bestuur in 2002 besloot het dragen van het uniform niet langer verplicht te stellen. Maar omdat het orkest er bij een optreden natuurlijk wel verzorgd moet uitzien, geldt sindsdien nog steeds een, zij het nu wat liberaler, kledingvoorschrift. Voor de heren: zwart kostuum, wit overhemd met bordeauxrode vlinderdas en zwarte sokken en schoenen. En voor de dames: zwarte pantalon of (broek)rok, zwarte blouse met lange mouwen en zwarte panty en schoenen. Het uniform mag natuurlijk ook nog steeds worden gedragen; zo lang de voorraad strekt.

Het jubilerende “AMOR MUSAE” anno 2013 tijdens het ‘Symphonic Winds III concert in het Chassé Theater

Dit was de laatste van vier afleveringen over het dit jaar 125-jarige “AMOR MUSAE”. Over haar wel en wee valt natuurlijk nog veel meer te vertellen, maar dat komt wellicht nog wel eens bij een volgend jubileum aan bod.

Meer over de geschiedenis van “Amor Musae” en Beek / Prinsenbeek in

Door
HERMAN DIRVEN
en
JAN VAN DEN HOVEN

Prinsenbeek, 26 juni 1988